

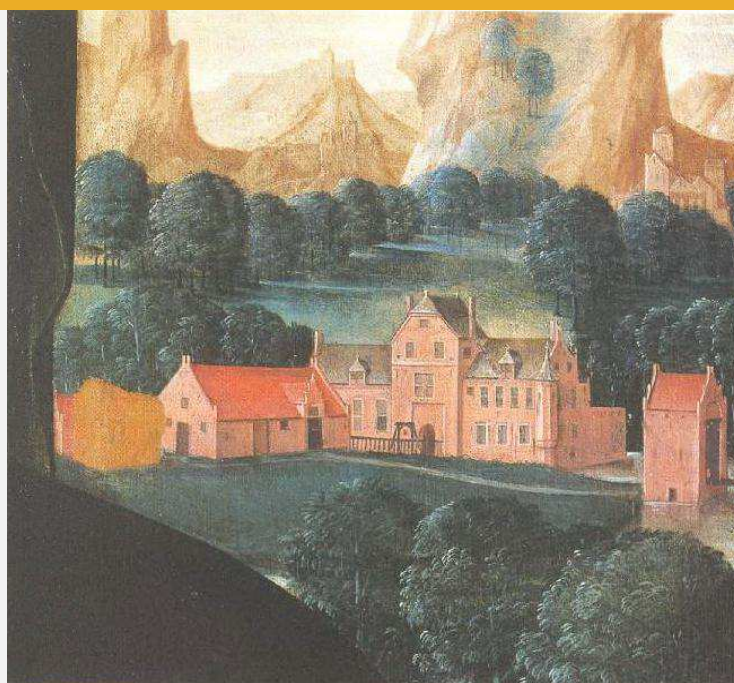
In alle staten

Nieuwsbrief van Stichting Staten & Stinzen

maart 2014

Staten en Stinzen in het Fries Museum in Leeuwarden

Een half jaar geleden werd het Fries Museum heropend. De eerste tentoonstellingen verwijzen vaak naar de geschiedenis van Fryslân. Het kan dus niet anders of we zullen er ook geregeld staten en stinzen tegenkomen. Met die verwachting stappen we het museum binnen. Eerst maar naar de 'Friese topstukken'. Juist als we binnenkomen, wordt er 'kunst van de natuur' getoond, in de vorm van een boom bij Vijversburg. Verderop staat een zilveren dienblad tentoongesteld met twee Friese gedichten. Het blijkt een herinnering te zijn aan een rechtszaak in 1881 tussen de latere bewoner van Oranjestein, J. Bieruma Oosting, en zijn koetsier, Rienk Agema; de laatste won, zijn advocaat het dienblad.

Wij komen in de ruimte waarin de Topografische Atlas wordt gepresenteerd. Onder de gravures treffen we de Schierstins aan en de voormalige Wiardastate in Goutum. Aan de wieg van deze atlas stond als een der sponsors Assuerus Questius, van Schatzenburg. Dan komen we bij de Ferhalen fan Fryslân, die je bekijkt met het gelijknamige boek. Meteen zien we Syds van Botnia, die rond 1600 de Hottingastate in Nijland bewoonde. We komen het poppenhuis tegen van Clara van Sminia (De Klinze) en natuurlijk ook Maria Louise, naar wie het Prinsessenhof is genoemd. 'Haar' Prinsentuin hangt er ook. Niet over het hoofd te zien valt Viglius van Aytta, die we met Ayttastate associëren. Maar de Eppo-steen zou je zo voorbij kunnen lopen. Toch heeft deze een grote cultuurhistorische waarde. Het is een grafkistdeksel uit 1341. Eppo's achternaam is niet bekend, maar gezien de vindplaats moet hij wel een bewoner zijn geweest van een van de vier states in Rinsumageest. Ten slotte zien we de Camminghaburg (zie boven), op de achtergrond van een portret van Rienk van Cammingha uit 1552.

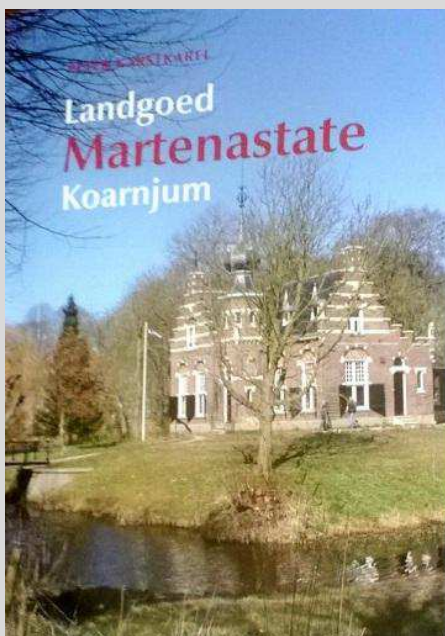
Vervolg voorpagina:

Dan laten we ons door Jort Kelder naar de tentoonstelling 'Oud geld' lokken. Het zou wel vreemd zijn als we hier niet voortdurend met de states uit de Gouden Eeuw werden geconfronteerd. En inderdaad, door Willem Frederik van Nassau denken we aan het Stadhoudelijk Hof, door Hobbe Baerdt van Sminia wederom aan De Klinze en door Sophia van Pipenpoy aan Liauckemastate. Twee schilderijen die tot de 'bruilofsreportage' van haar ouders hebben behoord, zijn in Maastricht zo goed en zo kwaad als het ging gerestaureerd en tonen de indrukwekkende zaal.

Het Fries Museum heeft zijn wortels niet verloochend. Het Fries Genootschap stelde in 1877 onder meer de Popta-schat tentoon (de zilverterzameling van het Poptaslot, dat zelf op een schilderij te zien is) en trok daarmee zoveel betalende bezoekers dat enkele jaren later het Eysingahuis kon worden betrokken, waarin het museum tot 2010 gevestigd zou blijven.

De eerste exemplaren van Landgoed **Martenastate** Koarnjum werden op 15 februari jongstleden aangeboden aan auteur Peter Karstkarel, hoogleraar Yme Kuiper en wethouder Jaap Keizer. K3 dus, aldus Henk Buith, voorzitter van de Stichting Martenastate.

In de kerk van Koarnjum waren enkele tientallen belangstellenden getuige. Yme Kuiper sprak zijn waardering uit voor het werk van Karstkarel, waarin vooral de recente geschiedenis zeer goed tot zijn recht komt. Op het landgoed zelf bood de sneeuwklakjeszee windkracht 8 à 9 het hoofd.

Nieuwe expositie over stinzen in de Schierstins

Het enige bewaard gebleven middeleeuwse stenen woonhuis voor de adel, of stins, is de Schierstins in Veenwouden. In dit unieke monument wil het bestuur van de Stichting De Schierstins in 2014 een nieuwe permanente expositie over de geschiedenis van stinzen en van de Schierstins in het bijzonder inrichten. De uiteenlopende thema's zijn stinzenbouw in Friesland, de oorlogsvoering in de middeleeuwen en de ontwikkeling van de Schierstins, van verdedigingstoren tot het huidige cultureel- historisch centrum. Tevens wordt aan de stinzenplanten rondom de toren aandacht besteed. Archeologie als thema wordt ook verwerkt in de expositie. Zo wordt de Schierstins één van de provinciale archeologische steunpunten. Naast de museale bestemming heeft deze ook andere culturele functies als podium voor concerten, lezingen en wisselende tentoonstellingen. Met de nieuwe tentoonstelling wil men inspelen op de groeiende historische belangstelling en het cultuurtoerisme.

Drs. Rita Mulder-Radetzky

Een nieuwe toekomst voor Vijversburg

Bij Vijversburg in Tytsjerk, beter bekend als het Bos van Ypeij, is de Stichting Op Toutenburg met een groots uitbreidingsplan bezig. Een onderdeel van het project 'Het nieuwe Vijversburg' is de restauratie van het gebouw, dat later als informatiecentrum en theesalon voor het publiek wordt opengesteld. Het landhuis wordt met een glazen paviljoen uitgebreid dat door de architecten MAK en Junya Ischigami (uit Japan) is ontworpen. Hier kunnen exposities en concerten worden gehouden. In het uitgestrekte park kan men veel beleven. In een groene weide met het ooievaarsnest is volgens het ontwerp van Tobias Rehberger (uit Duitsland) veel te ontdekken, zoals bijzondere vogelhuizen en groene tunnels. Hier kan men ook picknicken. Aan de westkant, grenzend aan de Groene Ster, komt het zogenaamde Vierkant in de vorm van een dwaalster en ontworpen door onder andere de bekende tuinarchitect Piet Oudolf uit Haarlem. In zijn ontwerp spelen zichtlijnen, bijzondere bomen en een uitzichtpunt een rol. Hier kunnen internationale beeldenexposities worden gehouden. Tevens is er ruimte voor recreatie. Bij de uitbreidingsplannen ziet men hoe de ontwerpende kunstenaars zich laten inspireren door natuur-kunst-cultuur, de 'genius loci' bij Vijversburg.

Drs. Rita Mulder-Radetzky

Lindenoord heropend

Op 23 januari is het huis Lindenoord heropend door burgemeester Gerard van Klaveren. Het is eigendom gebleven van de gemeente Weststellingwerf en wordt verhuurd aan een koepel van onderwijsbesturen, Comperio.

Over de opening schrijft Comperio op zijn website: "Ons nieuwe kantoor in Huize Lindenoord is officieel geopend met bijdrages van Peter Karstkarel en Bearn Bilker. In zijn bijdrage ging Karstkarel o.a. in op de specifieke Lodewijk XVI-stijl en de geschiedenis van het gebouw. Bearn Bilker beschreef speciaal voor deze bijeenkomst het wel en wee van de familie Van Haren. Volgens BlikOp Weststellingwerf volgt nu een opknappertje voor het omliggende terrein. Het parkeren naast het pand, wat nu wordt gedoogd, wordt dan niet meer mogelijk.

Pianoforte zoekt state

Museum Geelvinck heeft al enige tijd geleden een oproep gedaan om 'dakloze' pianofortes onder dak te brengen. De respons uit het hele land was prima, maar de collectie is groot en groeit nog. Dus een state met een soort muziekkamer en de ambitie om onthaal te bieden aan bescheiden kamerconcerten, wordt dringend uitgenodigd dit te laten weten. Museum Geelvinck zorgt ervoor dat er een historische piano wordt geplaatst en onderhouden wordt. Ook komt het met voorstellen voor kamerconcerten. Contactpersoon is Jurn Buisman, buisman@geelvinck.nl.

Platformavonden Staten en Stinzen

De traditionele jaarafsluitende platformavond van de stichting, voor statebewoners en donateurs, vond in 2013 plaats op 4 november in Museum Martena te Franeker. Door dit gebouw, in 1506 opgericht als stins, gaf directeur Manon Borst een rondleiding voor de belangstellende bezoekers. De avond kreeg nadere invulling met een lezing door Jeanine Perryck van Geldersch Landschap en Kasteelen. In Gelderland zijn landschap en kastelen dus verenigd in één organisatie, die mede daardoor qua omvang volstrekt onvergelijkbaar met Staten en Stinzen: zij beheert zo'n 12000 ha en ongeveer 650 gebouwen. Dit maakte de presentatie er uiteraard niet minder interessant op. De platformavond 2014 is al afgesproken: **woensdag 5 november** in Klein Jagtlust. Natuurlijk onder voorbehoud van onvoorziene omstandigheden.

De stinzenstruin

De jaarlijkse stinzenstruin wordt weer gehouden op enkele dagen in maart en april. Het schema:

8 en 29 maart: tuin familie Van Riemsdijk, Stiens, aan de Smelbrêge.

5 april: Martenatún in Franeker (achter Museum Martena), Schierstins in Feanwâlden, Philippusfenne in Kollum, Dekema State in Jelsum (tevens Museumweekend)

6 april: Philippusfenne in Kollum, Dekema State in Jelsum (tevens Museumweekend)

12 april: Dekema State in Jelsum (tevens Voorjaarsfair)

Landgoedconcerten

23, 24 en 25 mei: Het jaarlijkse kamermuziekfestival in Oranjewoud: Landgoed Oranjewoud, Klein Jagtlust, Oranjerie Oranjestein en Museum Belvédère. www.festivaloranjewoud.nl.

Dekema State

Zaterdag en zondag **5 en**

6 april:

Museumweekend met Stinzenstruin

Zaterdag **12 april 2014:**

Voorjaarsfair 'Groeï en bloei in alle staten'

Landgoed Oranjewoud

31 mei t.m 22 juni:

expositie samen met Museum Belvédère (uit de collectie van de voormalige Friesland Bank) (onder voorbehoud)

27, 28, 29 juni:

Muziekweekend

De Schierstins

vr. 15 mrt. t/m ma. 21 apr. De Tuinen van Robert Westendorp, olieverfschilderijen

za. 22 mrt. 20.00 u. Concert Irish Stew

za. 12 april 13.30-17.00 u. Symposium: Alde meuk? Oer it belang fan klassikers yn 'e literatuer

za. 19 april 20.00 u. Concert Het Saxofoonorkest

za. 26 april t/m ma. 9 juni Expositie:

Daniëlle Boorsma, pentekeningen

za. 24 mei Theun de Vriesboekenmarkt

10.00-17.00 u en Theun de Vrieskuier o.l.v. Douwe Kootstra **13.30 u.**

za. 14 juni t/m vr. 8 aug. 'Spirits' - kunst van mensenhaar Chrystl Rijkeboer

za. 2 aug. 10.00-13.00 u. Fietstocht 'Jaar van de Sport' ca. 40 km. (sluiting 17.00 u.)

Lauswolt

Op zondag **29 juni 2014** vindt weer het jaarlijkse Lauswolt Zomerconcert plaats op Bilderberg Landgoed Lauswolt. De aanvang van deze middag is **14.30 uur**. Naast een heerlijke afternoon tea inclusief drankjes speelt het Noord Nederlands Orkest een fantastisch programma.

Toegangsbewijzen à € 75.00 zijn te reserveren via: Bilderberg Landgoed Lauswolt, 0512 381245 of lauswolt.reservation@bilderberg.nl.